



Парламентарна скупштина Савета Европе усвојила је у среду три резолуције које се тичу западног Балкана - о заштити сведока, сарадњи у кажњавању ратних злочина и регионалном помирењу.

Известилац Жан-Шарл Гардето нагласио је да се мора обезбедити постојана заштита сведока, што је, сматра, једини начин да се дође до истине о сукобима у бившој Југославији.

"Оптерећеност прошлости"

Кључно питање које се сада поставља је ко би требало да води истрагу о наводима из извештаја Дика Мартија.

ВВС-јева сарадница у Страсбуру Наташа Јокић о томе је разговарала са господином Мартијем, који упозорава на опасност да његов извештај, упркос огромној подршци, остане мртво слово на папиру.

"Ако се погледају државна правосуђа и међународно правосуђе у региону, те структуре нису биле способне да заштите сведоке. Чим је реч о процесу неке ко је на високој политичкој функцији или високо у криминалној хијерархији - констатујемо да сведока једноставно нема. Сведоци и њихове породице се застрашују, а било је и убистава сведока. Највише ме је шокирала чињеница да је мој извештај изазвао скандал, док су убиства сведока која су се догађала последњих година била пропраћена општом равнодушномшћу. Мислим да међународна заједница мора да реагује. Проблем је у томе

што има још много министара и политичара који су оптерећени одлукама које су доносили у прошлости и који би морали да порекну нешто што су раније урадили. Можда ће нова америчка администрација моћи да наговести нови правац, пре свега зато што Вашингтон на Косову и на Балкану има много више утицаја и много му се више верује него Европској унији."

"Инцестуозна клима"

Дик Марти је изненађен изјавом шефице европске дипломатије Кетрин Ештон да није потребно да се именује специјални тужилац за наводе о трговини органима:

"Косово је мала земља, сви се знају и лако се ствара нешто што бих описао као "инцестуозну климу". Веома сам шокиран чињеницом да се бивши функционери УНМИК-а данас налазе на функцијама које плаћају косоварски лидери, иако то само по себи није противзаконито. Данас је бивши човек број два УНМИК-а на платном списку господина Харадинаја, а један саветник господина Тачија такође је био у мисији УН. Мислим да то указује на постојања крајње промискуитетне климе. Да би правосуђе било заиста независно и објективно, неопходно је да се измести са тог малог простора набијеног емоцијама. Потребно је да се формира једна ад хок правосудна институција, која би се бавила искључиво истрагом трговине органима и била измештена изван Косова. Потребно је такође да та институција буде у стању да заштити сведоке и њихове породице - не само за време процеса него и после њега."

"Ко стоји иза Дика Мартија?"

Дик Марти није изненађен критикама којима је изложен и питањем "Ко стоји иза Мартија?", које се, посебно на Балкану, често чује:

"Они који ме познају у Швајцарској се не чуде, јер сам тамо познат по томе да сам увек деловао као слободан стрелац, никада нисам био само послушни члан своје странке, увек сам радио искључиво по савести. То јесте била моја слабост, али и моја снага. Разумљиво је да ме на Балкану оптужују да сам инструмент Срба или Руса. То је добро позната шема по којој се измисли спољни непријатељ да би се учврстила власт. Увреде албанског премијера Берише, који ме назива антисемитом и расистом, нису само

вулгарне, него представљају и политичку злоупотребу мог извештаја ради решавања унутрашњих проблема са којима се суочава. Али ја сам задовољан. У Албанији и на Косову има интелигентних људи, културних људи, који ће временом разумети ствари. Као и у случају мог извештаја о затворима ЦИА-е, покренуће се динамика истине која ће као неки точак можда дуго да се окреће, али ће на крају бити потврђено оно што сам навео у извештају. Желим да у том региону грађани имају праву демократију, да њихови политичари буду поштени и да своје политичке функције не третирају као приватно власништво."

(BBC)